

מועד ניסן תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות שמחות

ד' ניסן תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' – עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' – יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. קטן ששמע שמועה קרובה בחול המועד שאביו נפטר:
א. מה דינו לעניין קריעה, ומדוע? ציין האם יש נפק"מ בין קטן שהגיע לחינוך או לא.
ב. מה דין הקטן הנ"ל לעניין מנהגי אבלות? הוכח ונמק!
2. א. מת בנו וקרע ולאחר ז' מת אביו, האם ישנה אפשרות שיוכל להוסיף על הקריעה הראשונה או שצריך בכל אופן לקרוע קריעה חדשה, ומדוע? ומה הדין במקרה הנ"ל אם תוך שבעה לפטירת אביו מת גם אחיו, האם יכול להוסיף על הקריעה הראשונה שקרע על בנו?
ב. מה הדין לעניין קריעה אם שמע שמועה אחת שמתו: שני אחיו או אביו ואחיו או אביו ואמו?
3. מה הדין בעניין מי שציוה את בניו שינהגו בו לאחר מותו כדלהלן:
א. שלא יקברוהו מנכסיו ולא יקימו לו מצבה?
ב. שלא יקרעו עליו ולא ינהגו מנהגי אבלות (ז' ל' וי"ב חודש)? הוכח ונמק.
ג. שלא יאמרו עליו קדיש?

עמ' 1 מתוך 3

4. פסקו הטור והשו"ע: "מי שמת לו מת לפני שלושים יום הסמוכים לרגל לא יספידנו משיכנסו שלושים יום הסמוכים לרגל".
א. הבא שני טעמים לדין הנ"ל וציין נפק"מ בין הטעמים.
ב. באלו אופנים התירו להספיד במקרה הנ"ל גם בתוך לי יום לרגל?
5. א. עיר שיש בה שני מתים שמתו בשבת, האם ישנה העדפה בסדר קבורתם. ומדוע? ציין באלו מקרים תמיד יש להעדיף את קבורת המת האחרון?
ב. "אין עולין בחבר עיר על האשה" הבא ע"פ הט"ז והש"ך שני ביאורים ואת הטעם לדין זה.
6. א. אשה אבלה שנמצאת בתוך ז' או בתוך ל' לאבלותה מה דינה לעניין: רחיצה, סיכה, איפור, תספורת?
ב. אשה שנמצאת בתוך ל' יום לאבלותה ואירעה לה טבילת מצוה כיצד תנהג לעניין גזיזת הציפורניים? הבא את דעת השו"ע והרמ"א ותמיהת הט"ז עליהם ומה שהובא על כך בש"ך ובנקודה"כ.
7. א. מי שמתה אשתו והניחה לו ילדים קטנים, ממתי יכול לקדש אשה, לישא אותה ולבוא עליה?
ב. אשה שמת בעלה כמה זמן צריכה להתאבל עליו? (הבא את המנהג שהביא הט"ז בעניין).
האם צריכה להמתין ג' רגלים לפני שנישאת לאחר ומדוע?
8. א. איך נפסק להלכה בעניין המחלוקת האם אבלות ביום א' היא מדאורייתא או מדרבנן? פרט את דעת השו"ע, הרמ"א והש"ך בעניין.
ב. מי שמת לו מת בפורים ונקבר בו ביום: האם נוהג מנהגי אבלות? האם יוצא מביתו לבית הכנסת לשמוע קריאת מגילה (כשיש לו אפשרות לשמוע גם בביתו)? האם הוא חייב במשלוח מנות?
- *****

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. חתן שעמד להינשא לכלה בתולה ב' באדר, סמוך לחתונה כשצורכי החתונה כבר היו מוכנים - נפטר אביו של החתן ומחמת הפסד התירו לו חכמים להקדים את החופה ובעילת המצוה לקבורה, ולנהוג ז' ימי משתה לפני ז' ימי אבלות.

מה דין החתן בז' ימי המשתה לעניין: ייחוד, שאר מיני קורבה (כגון חיבוק ונישוק ורחיצת פניו ידיו ורגליו), תספורת, כמו"כ באיזה תאריך תסתיים אבלות ל'?

10. א. באחד המניינים בבית הכנסת השכונתי נמצא מתפלל שהוא בתוך ז' או בתוך ל' ימי האבלות על פטירת אביו, באותו מניין נמצא מתפלל נוסף שבאותו יום חל יום השנה (יארצייט) לפטירת אביו או אמו, מהו סדר הקדימה בעניין אמירת הקדישים (במקום שלא נהגו שכולם יחד אומרים את הקדיש)?

ב. 1. כשכולם אומרים יחד קדיש ואחד מקדים את חבריו, על איזה קדיש יענה איש"ר?

2. מומר שמת האם בניו אומרים עליו קדיש, ומדוע?

3. האם יש נפק"מ בין אמירת קדיש על אדם כשר לאמירת קדיש על אדם רשע?

11. א. אדם שהשכיר עצמו למלאכה הנמשכת חודש או חודשיים ואירעו אבל, האם יתכן להתיר לו בימי אבלו לעשות המלאכה בעצמו או ע"י אחרים? הבא את המקורות בגמ' ובראשונים וכיצד נפסק להלכה?

ב. האם מותר לאשה או לעוזרת בית בימי אבלות לעשות את מלאכות הבית כמו בישול ואפיה ושאר צורכי הבית?

12. מי שקבר את מתו בערב חג הסוכות (י"ד תשרי) סמוך לכניסת החג:

א. מה הדין לעניין רחיצה בערב החג, רחיצה בחול המועד, שלילת הקרע בחול המועד?

ב. באיזה תאריך תיפסק ממנו אבלות ל'? באר גם מדוע שמיני עצרת לא מבטל ממנו גזירת ל', והאם יש אופן שאכן שמיני עצרת מבטל ממנו גזירת ל'?

*****

מהלכה